CERNĂUȚI HOTIN CHIȘINĂU CETATEA ALBĂ BUCUREȘTI

SUNTEM ROMÂNI ȘI PUNCTUM. /M. EMINESCU/

Jara

16 IUNIE 1992
Nr. 25 (95)
PREȚUL 2,5 rub.

Publicație a Frontului Popular Creștin Democrat

Apare din iunie 1989 Fax 234 480 Telex 163 164

Interviu realizat într-o celulă a K.G.B.-ului din Tiraspol

(Interviu cu Ștefan Urîtu, realizat de corespondentul ziarului «Za vilnu Ukraini», Mihail Oxaniuk. 9 iunie 1992. Închisoarea cu regim intern a K.G.B.-ului din Tiraspol).

Întrebare: *Domnule Urîtu, după cum vi-a comunicat procurorul adjunct al Transnistriei, Boris Lucek, Dvs. sînteți arestat sub motivul că ați fi organizatorul unor grupe de teroriști, care «luptă împotriva republicii sistrene». Noi, corespondenții ziarului «Za vilnu Ukraini» și al serviciului ucrainean al postului de radio «Svoboda», dorim să aflăm care este starea sănătății Dvs. și condițiile de detenție. Sînteți cumva supus unor metode ilegale de obținere a mărturiilor? Ne-au permis să Vă punem numai această întrebare.*

Răspuns: Dacă voi fi prea sincer cu Dvs. s-ar putea să ne vedem pentru ultima oară. Mă tem că vor recurge la trucuri gen «tentativă de evadare» sau «sinucidere» și nu ne vom mai putea întîlni. Iată și acum m-au condus pe coridor doi gardieni cu arme automat: unul în față, altul din spate, și încă mă țineau de haină. Așa ceva nu mi s-a mai întîmplat. În altă ordine de idei vreau să vă comunic că pînă în prezent încă nu mi s-a dat răspuns la întrebarea: pentru ce sînt reținut și ce mi se incriminează? Dvs. ați pomenit de «grupe teroriste», iar mie altfel de învinuiri nu mi s-au adus. De la bun început mi s-a incriminat una, apoi alta, dar toate acestea nu sînt decît un castel de nisip *care se năruie pur și simplu*. Am scris că refuz să dau careva mărturii în lipsa unui avocat. Am spus asta încă din momentul arestării mele, adică la 2 iunie, ora 21.00. După 4 zile l-am întrebat pe anchetator de ce nu mi se dă avocat. Răspunsul a fost: este de competența Dvs. să găsiți un avocat. Dar unde să-l găsesc între acești pereți de beton? Nu mi s-a permis să o sun pe soție, pe prietenii din Chișinău. Azi, luni, am avut o întrevedere cu soția care abia aici a aflat despre dorința mea de a găsi un avocat.

Acum despre arestarea mea. Dacă aș fi deschis foc și l-aș fi ucis pe oricine dintre cei care au pătruns la 2 iunie în apartamentul meu, m-ar fi achitat orice instanță judiciară. Chiar și la acea dată apartamentul mi-a fost percutat de două ori. La 2 iunie am fost arestat, iar a doua zi trebuia să continuie procesul intentat celor pe care i-am reținut în timpul asaltului precedent. Nu mi-au permis să o aduc tot la capăt cu acest proces, m-au înșfăcat și m-au adus aici, în această celulă. Iată mai păstrez pe mîini amprentele arestării, deși a trecut deja o săptămînă. Înțelegeam că după ce l-au luat pe Ilie Ilașcu, trebuia să vină și după mine, și după toți ceilalți. Cînd au sunat la ușă, am auzit vocea vecinei și din intonația ei am înțeles că ea nu vrea ca eu să deschid. M-am gîndit că dacă au venit nu mai este nimic de făcut. Am deschis și imediat au dat busna 4 tipi, mi-au răsucit mîinile la spate și m-au îmbrîncit spre ieșire. Eram numai în maiou și în trening. Le-am spus să mă lase să iau niște haine pe mine și doar nu opun nici o rezistență. Mi-au răspuns: «Pentru orice eventualitate» și m-au lovit în abdomen.

Pînă acum consideram că reprezentanții organelor de drept, cînd vin să te aresteze, prezintă mandatul pentru arest și percheziție. În cazul meu n-a fost nici pe departe așa. Ei tot ziceau ceva de «colaboraționism»...

...Anchetatorul care asista la întrevederea noastră intervine: «Nu lungi vorba. Spune prin ce metode se obțin aici mărturiile?»

...Ei nu dispun de nici o probă împotriva mea. Firește, aș fi putut rămîne acasă și să spun, la solicitarea procurorului, ca să depun mărturii. Despre metode... Sînt de o așa natură că orice om poate să-și recunoască orice «vină», chiar și colaborarea cu C.I.A. Cutare, bunăoară, este adusă o persoană pe care o cunosc, venea la ședințele secției Frontului Popular din Tiraspol. E un an și jumătate de atunci. Se străduia tot timpul să nu semneze nici un apel, nici un document al Frontului Popular. Era mereu în umbră. Acum persoana respectivă face depoziții. Spune că ne întîlneam des, că eu îi vorbeam de planurile mele de a aduce din România niște bombe pentru a arunca în aer Casa sovietelor din Tiraspol. Ce alte «probe» le mai trebuie? Ancheta decurge conform principiilor anilor 30: «L-am văzut pe vecinul Ivan ascuțindu-și cuțitul, înseamnă că vrea să-l taie pe președintele colhozului». Apoi este adus un alt «martor». În cabinet intră anchetătorul și miliția nul numele cărora îmi este interzis să le rostesc. Anchetatorul ia loc la masă iar miliția nul rămîne în spatele celui interogat și repetă mereu una și aceiași: «Acum e timp de război. Nimeni nu se va ocupa de tine prea mult. Un glonte-n frunte și totul s-a terminat». Iar în timpul acesta anchetatorul peroreză despre crime «premeditate, foarte grave» și despre infracțiuni comise din neatenție. «Dacă recunoști, te eliberăm și vei fi grațiat». Dacă aș avea un avocat aș putea să le răstorn toată afacerea. În plus, sînt hotărît să mă apăr și singur. Am acumulat deja o oarecare experiență în cadrul comitetului pentru apărarea drepturilor omului.

Mihail Oxaniuk a adresat o întrebare unuia dintre anchetatorii care examinează dosarul Urîtu. Acesta s-a dat drept «Vladimir Ivanovici», refuzînd să-și spună numele de familie. La întrebarea: pentru ce este arestat Ștefan Urîtu, «Vladimir Ivanovici» a răspuns: «Este arestat de procuratură care a avut tot temeiul ca să-l aresteze».

Procurorul adjunct al Transnistriei, Boris Lucek, a spus:

— A fost arestat acum trei zile, fiind bănuit de comiterea unor acte de terorism. Am precizat unele detalii din activitatea lui pe baza depozițiilor unor martori și a corpurilor delicte sechestrate. La momentul de față noi am reușit să dovedim vina lui care constă în organizarea unor acte de terorism pe teritoriul Transnistriei, și anume: omorirea a doi activiști și o tentativă de omor.

Î. — *Dacă nu-i secret, cine sînt acești activiști ai Transnistriei?*

R. — Nikolai Ostapenko, președintele comitetului executiv raional Slobozia, tot el membru al guvernului și deputat în Sovietul Suprem, și Aleksandr Gusar, un alt activist de-al nostru, membru al O.S.T.K.-ului din Tiraspol, șeful statului major al formațiunilor de voluntari. Faptul acesta este dovedit definitiv. Dispunem deja și de cererea de grațiere din partea executorului Dobîșco.

Î. — *Aveți probe care ar demonstra complicitatea lui Urîtu la cele spuse de Dvs?*

R. — Mărturiile ucigașilor pe care le avem înregistrate pe bandă video nu sînt vorbe goale, ci probe directe. Ei au spus totul: unde, cînd, cum, pe cine l-au omorît, unde au ascuns armele...

Î. — *Dar ce are cu toate acestea profesorul universitar Ștefan Urîtu?*

R. — Iată cum s-au petrecut lucrurile: grupul era condus de Ilie Ilașcu. În ultimul timp însă au apărut niște divergențe. Urîtu a ieșit din Frontul Popular și a prezidat comitetul pentru apărarea drepturilor omului. El a venit și la mine cu această chestiune cu puțin timp înainte de a fi arestat. Eu nu știam nimic despre toate acestea, dar probele obținute pe calea anchetei demonstrează că în ultima vreme el de fapt era capul grupei teroriste. Anume el participa la pregătirea actelor de terorism, dădea indicații. Lui i se raporta despre toate la el în birou.

Î. — *În biroul său de lucru?*

R. — Da, anume în birou. Mai mult nu pot să spun nimic, trebuie să păstrez secretele anchetei.

Î. — *Ca ziarist mă interesează dacă totuși ancheta se bazează numai pe depozițiile celorlalți inculpați sau dispuneți și de probe factologice împotriva lui Urîtu?*

R. — Afară de aceste depoziții mai avem ceva și mai și: mărturiile membrilor unei grupe teroriste care activa în Găgăuzia. Cînd un om spune un lucru, cînd altul spune același lucru, cînd totul coincide pînă la cele mai mici amănunte, atunci nu mai poate exista nici o îndoială.

Î. — *Oare noi, acești doi ziariști care ne aflăm acum la Tiraspol, nu putem fi arestați în baza unor mărturii care coincid?*

R. — Este exclus. Prea multe detalii trebuie să cunoască un martor: de unde și ce s-a luat, ce s-a discutat...

Î. — *A recunoscut Ștefan Urîtu că a condus o grupă teroristă?*

R. — Deocamdată n-a recunoscut, dar asta e o chestiune de timp. Avem probe destule că în Transnistria activează vreo 30 de grupe teroriste.

Profesorii Universității pedagogice din Tiraspol, cu care a conversat Mihail Oxaniuk, și-au exprimat părerea că Ștefan Urîtu este arestat pentru activitatea lui în cadrul comitetului pentru apărarea drepturilor omului. «La el veneau oameni din toată Transnistria care se rugau să fie ajutați în căutarea unor rude sau apropiați care, așa cum se întîmplă des în ultimul timp, au dispărut fără urmă. La o întîlnire de acest fel am asistat și eu, relatează un lector care a rugat să nu i se divulge numele. O mamă își căuta fiul dispărut cu trei luni în urmă. Numele ei de familie e Jivotkov. Cu puțin înainte de a fi arestat, Ștefan, aflîndu-se în căutarea altui dispărut fără urmă — Konovalov — a obținut permisiunea să viziteze închisoarea K.G.B.-ului din Tiraspol împreună cu soția lui Konovalov. Deseori apărea la radio și televiziune. Dar acum, cînd Transnistria și-a proclamat «independența», liberalismul lui nu mai putea fi tolerat. Este aberantă afirmația că Ștefan Urîtu ar fi organizat grupe teroriste. Aici la noi asemnea grupe există, dar numai de partea lor. Nu demult și noi am fi putut fi victime ale unor acte teroriste cînd au fost arestați medicii din Slobozia. Au bătut, probabil din greșeală, și în geamurile noastre. Aici la Tiraspol nu poți ști după cine vor veni în noaptea următoare».

Să le salvăm viața

Pe data de 6 iunie în incinta Universității pedagogice «I. Creangă» din Chișinău a fost organizat un miting de protest împotriva arestării nelegitime de către tîlharii smirnoviști de la Tiraspol a profesorului Universității pedagogice din Tiraspol, Șt. Urîtu, și a președintelui secției Tiraspol a F.P.C.D., I. Ilașcu. Mitingul a fost deschis de prorectorul Universității pedagogice M. Grosu, care în cuvîntarea sa a condamnat fărădelegile separatiștilor. Apoi au luat cuvîntul dl Tudoreanu N., profesor de istorie, Costovan Olga — șefa catedrei de limba română, Daghii Ion — șeful catedrei de artă și pictură, Chiricencu Irina — studenta facultății de limba și literatura rusă, Rusu Mihai, student al facultății de istorie, Nucă Petre, student al facultății de geografie din orașul Tiraspol, care au povestit despre crimele separatiștilor comise față de băștinași și față de studenții universității pedagogice care nu pot învăța în limba lor maternă, nu au posibilitatea de a susține examenele de stat.

Toți vorbitorii au declarat tare și răspicat: «Cerem eliberarea dlor Ștefan Urîtu și Ilie Ilașcu!» A fost adresată o scrisoare Președintelui M. Snegur în care se cere de a lua măsuri concrete pentru eliberarea tuturor celor căzuți în ghearele barbarilor smirnoviști.

Teodora ROTARU,
Chișinău

APEL

AL FRONTULUI POPULAR CREȘTIN DEMOCRAT CĂTRE ORGANISMELE INTERNAȚIONALE, CĂTRE GUVERNELE STATELOR LUMII, CĂTRE ORGANIZAȚIILE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI

În urma intervenției militare a Rusiei și prin susținerea fățișă de către Armata a 14-a a Rusiei a grupării separatiștilor de la Tiraspol, aceștia au dezlănțuit un val de represiuni sîngeroase împotriva populației pașnice în raioanele de Est ale Republicii Moldova, care nu dorește să se supună politicii antistatale și inumane a regimului de la Tiraspol. Pe parcursul ultimelor luni presa și televiziunea locală aflată sub controlul forțelor comuniste au lansat o adevărată vînătoare asupra celor ce nu împărtășesc punctul lor de vedere, publicînd numele și adresele membrilor F.P.C.D. și ale altor cetățeni. Membrii F.P.C.D. din orașele Bender (Tighina), Tiraspol, din alte localități au fost căutați și atacați la domiciliu de către echipe înarmate aparținînd unor formațiuni paramilitare nelegitime, unii dispărînd fără urmă, alții reușind să se refugieze.

Pe teritoriul controlat de către separatiști sînt persecutați cetățenii Republicii Moldova indiferent de naționalitatea lor. Drept pretext pentru persecuții poate servi și dorința firească de a-și vorbi limba maternă. Represiunile autorităților comuniste din Transnistria împotriva populației românești demonstrează adevărata lor intenție: de a dizolva elementul etnic românesc din stînga Nistrului în scopul fortificării unui cap de pod politico-militar al Federației Ruse în această zonă.

F.P.C.D. a informat de nenumărate ori despre persecuțiile din motive politice și naționale a cetățenilor Republicii Moldova care locuiesc în zona controlată de regimul marionetă de la Tiraspol.

În ultimele zile au fost arestați membrii F.P.C.D. precum și alți locuitori din or. Tiraspol:

ILIE ILAȘCU, născut în 1952 în satul Taxobeni rn. Fălești președinte al Secției F.P.C.D. Tiraspol. A colaborat cu publicațiile «Nezavisimaia Moldova», «Sfatul Țării» din Chișinău, cu posturile de radio «Europa Liberă», și «B.B.C.» informînd opinia publică despre situația din Transnistria. Arestat la 2 iunie, ora 6.00 dimineața. Apartamentul lui a fost perchiziționat. Se presupune că în detenție este tratat cu preparate psihotropice.

ȘTEFAN URÎTU, membru al F.P.C.D., prodecan al facultății de fizică a Institutului pedagogic din Tiraspol, militant pentru respectarea drepturilor omului. Arestat la 3 iunie. În timpul arestării a fost bătut în mod barbar de către gardiști.

VALERIU GARBUZ, născut la 1947, membru al F.P.C.D. Tiraspol, originar din satul Chițcani, rn Slobozia, domiciliat în or. Tiraspol. Arestat la 29 mai. În seara aceleiași zile 7 persoane înarmate au perchiziționat casa părinților lui din satul Chițcani.

(Urmare în pag. 2)

«TARA»

16 IUNIE 1992

APEL

AL FRONTULUI POPULAR CREȘTIN DEMOCRAT CĂTRE ORGANISMELE INTERNAȚIONALE, CĂTRE GUVERNELE STATELOR LUMII, CĂTRE ORGANIZAȚIILE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI

(Urmare din pag. 1)

ANDREI IVANȚOC, născut 1960, în satul Opaci, rn. Căușeni. Arestat la 3 iunie.

ALEXANDRU LEȘCO, născut 1955, în satul Coșernița, rn. Florești. A dispărut la 2 iunie.

FIODOR PETROV, născut 1963, în satul Chiștelnița, rn. Telenești. Circumstanțele în care a dispărut nu sînt cunoscute.

GRIGORE COJOCARU, originar din satul Caragaș, rn. Slobozia. Avocat la Consultația juridică din Slobozia. Arestat la 9 iunie.

Reprezentanților Procuraturii Republicii Moldova li s-a refuzat în mod categoric să ia cunoștință de dosarele acestora, nu li s-a permis să se întîlnească cu cei arestați. Nimeni nu cunoaște numărul exact al celor dispăruți sau arestați. Numele celor de mai sus au devenit cunoscute din relatările rudelor. Nu este cunoscut nici locul detentiei lor. Mijloacele de informare în masă ale Rusiei au difuzat o versiune potrivit căreia cei arestați ar fi învinuiți de «pregătirea și organizarea unor acțiuni teroriste pe teritoriul Transnistriei». În realitate însă «vina» acestor oameni constă doar în faptul că au informat cu regularitate opinia publică despre samavolniciile regimului de la Tiraspol căutînd să ia apărarea și să-i susțină pe cei persecutați.

Facem apel către organismele internaționale, către guvernele statelor membre ale O.N.U. și C.S.C.E. cu rugămintea să efectuieze supravegherea respectării drepturilor omului în zonele ocupate de separatiștii tiraspoleni. Ne adresăm către guvernele țărilor — membre ale O.N.U. și C.S.C.E. să exercite presiuni asupra conducerii Rusiei în vederea retragerii imediate și necondiționate a Armatei a 14-a de ocupație de pe teritoriul Republicii Moldova, deoarece anume Rusia prin intermediul forțelor armate dislocate pe teritoriul Republicii noastre acordă ajutor militar regimului neocomunist de la Tiraspol. Anume mass-media Rusiei prin campania de propagandă împotriva Republicii Moldova și a cetățenilor ei urmărește scopul să prezinte regimul criminal instaurat în partea de Est a Republicii ca «o mișcare pentru drepturile minorităților naționale». Astfel Rusia se face vinovată în amestecul în treburile interne ale Moldovei, de crearea unui focar de conflict armat în această zonă care s-a soldat cu moartea a sute de cetățeni, cu încălcări flagrante ale suveranității Republicii Moldova, violări grave ale drepturilor omului în teritoriile ocupate. Unica soluție de depășire a situației create poate fi: încetarea susținerii politice, militare și propagandistice din partea Rusiei a regimului neocomunist-separatist. Rugăm organizațiile pentru apărarea drepturilor omului precum și guvernele țărilor membre ale C.S.C.E. să intervină pentru soluționarea cazurilor celor arestați de către regimul marionetă de la Tiraspol, să ceară eliberarea lor imediată precum și garanții pentru respectarea drepturilor cetățenilor Republicii Moldova în zonele de Est al Republicii pînă la soluționarea definitivă a conflictului.

Iurie ROȘCA,
Președintele Comitetului
Executiv al Sfatului F.P.C.D.